

ORTADOĞU KRİZİ VE TÜRKİYE

Mediha AKARSLAN*

GİRİŞ

En dar bakış ile, Ortadoğu Türkiye, İran ve Mısır üçgeni ve bu üçgenin içinde kalan ülkeleri kapsar. En geniş bakış açısına göre ise de; bu devletleri ve onlara komşu olan çevre Müslüman ülkeleri yani, Kuzey Afrika, Sudan, Somali ve Afganistan'ı içerir. Bilim adamları arasında üzerinde en çok anlaşmaya varılan tanım ise; Arap devletlerine Türkiye, İran ve İsrail'in eklenmesiyle elde edilen bölgedir¹. Bölgeyi tanımlamanın bir diğer zorluğu da diyebiliriz ki, aynı yöreye hem Ortadoğu, hem de Yakındoğu denmesinden kaynaklanır.

Yakındoğu eski bir deyim olup, kökeni ilk Avrupa keşiflerine kadar gider. Avrupa'dan en uzak bölgelere "Uzakdoğu", Avrupa ile Uzakdoğu arasında kalan alana ise "Yakındoğu" denmiştir. Bazı bilim adamları bu karışıklığı ortadan kaldırmak için Ortadoğu'ya Beş Deniz Bölgesi (Karadeniz, Ege, Akdeniz, Kızıldeniz ve Basra Körfezi; çoğu kez Ege yerine Hazar Denizi) gibi adlar vermekteyseler de, hiçbiri genel kullanım içine girememiştir.

Ortadoğu'nun dünya politikasındaki tarihi rolü; Avrupa, Asya ve Afrika kıtaları arasında kültürel ve ekonomik yönden köprü olmasından kaynaklanıyor. Ortadoğu ayrıca üç semavi dinin doğuş yeri ve kutsal toprakların bulunduğu yöredir. 15. yüzyılda deniz yollarının bulunmasıyla bölgenin ulaşım yönünden önemi azalmış gibi görünse de, daha sonra Süveyş Kanalı'nın açılması ve hava yollarının ortaya çıkması ile eski konumuna kavuşmuştur².

* Yrd. Doç. Dr.; U.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fak. Uluslararası İlişkiler Bölümü

1 Sander (1989:47).

2 Sander (1989:48).

Bölgenin 20. yüzyıldaki en büyük önemi petrol üretimi ile ortaya çıkmıştır. Öyle ki, Batı Avrupa'da tüketilen petrolün % 75'i, Japonya'da tüketilenin % 90'ı Ortadoğu'dan karşılanmaktadır. Ortadoğu'nun petrol zenginliği, bu bölgeyi büyük devletlerin rekabet arenasına getirmiştir.

Bu şartlar altında, günümüzdeki Körfez krizini diğer bir deyimle, Irak-Kuveyt münasebetlerini tetkik edecek olursak, her iki bölgede, aynı toprakların, aynı suların, aynı iklimlerin, aynı kültürün, aynı dilin ve aynı dinin insanların oluşturduğu ülkelerdir. Her iki yörede Osmanlı Devleti'nin Bağdat ve Basra vilâyetlerine bağlı Osmanlıların yönetiminde bölgelerdi.

I- ARAP MİLLİYETÇİLİĞİ

Osmanlı Devleti'nin Arap bölgelerinde, Birinci Dünya Savaşı'ndan önce ve esnasında ana sorun Arap milliyetçiliğidir. Birinci Dünya Savaşı sırasında, başta İngiltere olmak üzere İtilâf Devletleri'nin Osmanlı Devleti aleyhine oluşturdukları Arap milliyetçiliği esasında, Arap topraklarının İngiltere, Fransa ve diğer İtilaf Devletleri'nin manda yönetimi altına konulmasına yönelik idi³.

Neticede, Osmanlı İmparatorluğu yıkıldıktan sonra, Osmanlı toprakları üzerinde 17 devlet kuruldu. Kuveyt bunların içinde 16 000 km²'lik yüzölçümü, 1986 rakamlarına göre 1.950.00 kişilik insan potansiyeli ile en küçüklerinden biridir, dememiz mümkündür⁴. Birinci Dünya Savaşı sonunda, Osmanlı Devleti'nin Arap nüfusunun oturduğu Bağdat ve Basra Vilâyetlerinin kuzey kısmı Irak, güney kısmı Kuveyt adı altında bölünürken, İngilizler Kuveyt petrolünü daha rahat kullanabilecekleri hesapları içerisindeydiler.

Toplum yapısı birbirine çok benzeyen bu iki ülke arasındaki tek fark ekonomik durumdur. Şöyle ki; Körfez krizinden önce, Irak ve Kuveyt'de şahıs başına düşen milli gelir, Kuveyt'te 13 000 dolar iken, Irak'da ise 1300 dolar civarındadır⁵.

Yani biri diğerinin 10 katıdır ki, Irak'daki nüfus yoğunluğu, kilometre kare başına 36 kişi düşüyor ve toplam nüfusu 15 milyon 100 bin civarındadır⁶.

II- ORTADOĞU'DAKİ SİLAHLANMA YARIŞI

1990 Nisan ayında, Fransız Liberation Gazetesi'nde yer alan bir habere göre, Ortadoğu'daki silah yarışı, süper güçleri ve Avrupa'yı ciddi sayılacak öl-

3 Arsel (1977:48).

4 Milliyet Gazetesi (17/8/1990:9).

5 Özfatura (1990:6).

6 Haritalı Ülkeler Almancağı (1987:68).

çüde kaygılandırmaktadır. Öyle ki, bu konudaki kaygılar, özellikle geleneksel İsrail, Arap uyumsuzluğu dışındaki çatışmaların yoğunlaşmasından ve Arap ülkelerinin artık birbirlerine karşı silahlanmalarından kaynaklanmaktadır. Ortadoğu'da kitlesel yok edici güce sahip silâh dengesini tetkik edecek olursak, aşağıdaki tabloda da görüleceği üzere, Irak'ın bölgede kimyasal silahlar alanındaki üstünlüğü hemen göze çarpar⁷.

Ortadoğu'da Kitlesel Yok Edici Güce Sahip Silah Dengesi

Ülkeler	Model	Füzeler Menzil	Durum	Köken	Kimyasal Silahlar	Nükleer Silahlar
IRAK	FROG-7	70 Km	Hizmette	SSCB	Sahip	Sahip olmak için araştırmalar sürüyor
	Astro SS-60	80 Km	Hizmette	Brezilya		
	Scut-B	300 Km	Hizmette	SSCB		
	Al-Husayn	600 Km	Hizmette	SSCB		
	Al-Abbas	900 Km	Gelişme Aşamasında	SSCB		
	Tammuz-1	2000 Km	Gelişme Aşamasında	Irak		
Al-Abed	2000 Km	Gelişme Aşamasında	Irak			
İSRAİL (Nükleer silahların sınırlandırılması an. imzalandı)	MGM5-2C	130 Km	Hizmette	ABD	Sahip	Sahip
	LANCE					
	Jericho 1	650 Km	Hizmette	Fransa		
	Jericho 2	1450 Km	Gelişme Aşamasında	İsrail		
Şavid	4500 Km	Hizmette	İsrail			
İRAN	Oghab	40 Km	Hizmette	SSCB	Sahip olma arayışında	Araştırma geliştirme aşamasında
	İra n-130	130 Km	Hizmette	İran		
	Scud-B	300 Km	Hizmette	SSCB		
SÜRİYE	FROG 7	70 Km	Hizmette	SSCB	Sahip	Yok
	SS-21	120 Km	Hizmette	SSCB		
	Scud-B	300 Km	Hizmette	SSCB		
MISIR	FROG-7	70 Km	Hizmette	SSCB	Geçmişte sahipti	Yok
	Scud B	300 Km	Hizmette	SSCB		

Irak günümüzde, Uluslararası ilişkilerde, İran-Irak Savaşı'ndan sonra elindeki silahların İsrail'i denize sürmeye yeteceğini belirterek gereksiz bir atakla uluslararası arenada dikkate çıktı⁸.

7 Cumhuriyet Gazetesi (15/4/1990:12)

8 Koni (1990:11).

Özellikle İsrail lobisinin çok etkin olduğu Amerika Birleşik Devletleri'nde bu söz büyük yankılar uyandırdı. Irak daha sonra İran asıllı İngiliz casusunu asarak dünya basınında sert bir imaj yarattı. Sonra İngiltere'de Irak'a gönderilecek nükleer silah ateşleyicilerinin "süper top" namlusu olduğu iddia edilen boruların ele geçirilmesi gözleri Ortadoğu'da kitlesel yok edici silah yarışına çevirdi⁹. Bütün bunların sonunda, Irak'ın saldırgan bir politika izlediği dünya kamuoyunda yaygın bir inanç ortaya çıktı.

Yine bu arada Irak, Suriye ile birlikte kendisine bütün İran-İrak Savaşı boyunca olumlu davranmış Türkiye ile, su meselesi ile ilgili görüşmelere başladı. Daha sonra da, birden bire borçlarını hatırladı. Irak, Kuveyt'e:

I- Aralarındaki sınır bölgesinde tartışmalı petrol çıkardığı,

II- Fazla petrol üretimi yaparak kendisini ekonomik açıdan zorladığını ileri sürerek, 20. yüzyılın ikinci yarısında bağımsız bir Arap ülkesini işgal etti¹⁰.

Esasında şu bilinen bir gerçek ki, silahlanan uluslar silahlanmayan uluslara göre daha kolay harbe ve işgal hareketlerine girebilirler. Son 50 yıldan beri savunma anlaşmalarıyla petrol paralarına karşılık, Ortadoğu ülkeleri silahlanırken, dünya kamuoyu bunu biliyordu. Bu nedenle 1 milyonluk ordusu ile Irak'ın, bir gece ansızın Kuveyt'i işgal edebileceği uzun vadeli olarak uluslararası platformda görülebilen bir durumdu. Ayrıca birindeki refah seviyesi, diğerinin 10 katı ise, bu kadar silahlanma sonucunda bir takım olayların doğabileceği daha açık ve sarıh bir şekilde görülebilir. Tarihi bakımdan konuyu tetkik edecek olursak, Irak'ın Kuveyt üzerindeki iddialarının eskiye dayandığını görürüz. Şöyle ki; Nuri Said Paşa, General Kasım'da aynı iddiaları tekrar edegelmişlerdir¹¹.

III- KRİZİN, TÜRK BASININDAKİ YORUMU

Ortadoğu dengelerin çok çabuk değiştiği bir bölgedir. Bu nedenle ne dostluklar, ne de düşmanlıklar devamlıdır. Günümüzde, Irak ve İran'ın yaklaşması bunun tipik örneğidir. Ortadoğu'daki zengin petrol kaynakları, bunun bölüşülmesi ve kontrolü, öbür taraftan var olan kronikleşmiş çok yönlü, farklı siyasi sorunlar bölgenin kriz etmenleridir¹². Bütün bunların neticesinde Irak'ın Kuveyt'i işgali ile ortaya çıkan uluslararası durum ile ilgili olarak Türkiye'nin alması gereken tavır konusunda basında yer alan yorumları iki kategoride incelemek mümkündür¹³.

9 Cumhuriyet Gazetesi (15/4/1990-12).

10 Köni (1990:11).

11 Özfatıra (1990:6)

12 Genç (1990:15)

13 Aykan Mahmut (1990:11).

I- Birinci yorum, Irak'ın Kuveyt'i işgal ile ortaya çıkan bunalım, Türkiye'nin meselesi değildir, Birleşmiş Milletler meselesidir.

II- İkinci yorum ise, bir bölge ülkesi olması nedeniyle, Türkiye meselelerin dışında kalmaz. Ancak, Türkiye'nin hassas ulusal çıkarları bölgede Batı'nın jandarması rolünü oynamasına veya oynuyor görüntüsü vermesine bile izin vermez. O nedenle Türkiye tarafsızlığını korumalı, uluslararası sahnede, herhangi bir tarafı desteklediği kanısını uyandırmaktan kaçınmalıdır. Ama bu kişiliği ve ağırlığı olan politikada, fırsatçılık yaparak Musul ve Kerkük'ü tekrar ele geçirmek hayallerine yer yoktur¹⁴.

Esasında bu yorumda belirtilen görüş yeni değildir. Şöyle ki; Demokrat Partinin 1950'lerde izlediği özellikle Ortadoğu'ya yönelik ve Batı ile aşırı samimiyete dayalı olarak algılanan dış politikaya, Türkiye'de muhalefet edenlerin görüşleri olarak ortaya çıkmış ve 1960'lı yılların ilk yarısında ana hatları belirlemeye başlayan yeni Türk Dış Politikasının ana prensiplerini oluşturmuştur. Esasında 1950'li yıllarda Ortadoğu'da İngiltere Irak petroleri başta olmak üzere, Körfez petrollerini kendi menfaatleri için kullanma düşüncesi idi. Bunun için İngilizler ilk etapda, Türkiye'nin Nato'ya girmesine karşı çıktılar.

Kore Savaşı'ndan sonra Türkiye'nin Yunanistan'la aynı zamanda Nato'ya girmesi ilke olarak kabul edildi¹⁵. Fakat İngilizler bu onay için, karşılığında Nato'ya paralel olarak Bağdat Paktı'nın kurulmasını talep ettiler. Türkiye ile Yunanistan 17 Ekim 1951'de ek bir protokolle Nato'ya girdiler¹⁶.

1965 tarihinde de Bağdat Paktı kuruldu. Bağdat Paktı'nı Arap Dünyasının özellikle devrimci kanadı kabul etmedi ve tepki gösterdi. Bağdat Paktı'nın Arap Dünyasın'dan bir parçanın alınıp, Batı'nın sömürü mekanizması içerisine itilmesi olarak yorumladılar ve bu nedenle Türkiye'yi suçladılar¹⁷.

Bu nedenle ikinci kategori de özetlenen yorum sonucu oluşan Ortadoğu'ya yönelik, 1960'lı yılların ilk yarısında ana hatları belirlenmeye başlayan yeni Türk Dış Politikası prensipleri, 1979 yılında Sovyetler'in Afganistan'ı işgali, İran'da devrim ve Amerikalı rehinelere sorunu ve 1980'de başlayan İran-İrak Savaşı boyunca Türk Basınındaki bu konularda yer alan yorumlarda devamlı tekrar edilmiş. Genel kaniye göre de, bütün bu krizler boyunca değişik Türk hükümetleri tarafından bu politika titiz ve tutarlı bir biçimde uygulanmıştır¹⁸.

14 Aykan (1990:11).

15 Documents On International Affairs (1951:65).

16 Lord Ismay, (1956:20)

17 Günver (Semih) (1990:2)

18 Aykar (1990:11).

IV- OLAYLARIN TÜRKİYE AÇISINDAN ÖNEMİ

Bölgedeki bunalımı tetkik edecek olursak, Irak'ın Kuveyt'i işgali, devletler hukuku açısından haksız bir fiildir. Devletler Hukuku işgal hareketlerini yasaklamaktadır. Bununla ilgili olarak, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi yetkili organ olarak Irak'a ekonomik ambargo koymuş. Ancak Amerika Birleşik Devletleri soruna direkt taraf olmuş¹⁹. Bunun neticesinde ABD kendi tarihinin en büyük askeri yığınağını Ortadoğu ve münhasıran Körfezde yapmıştır. Irak'ın Suudi Arabistan'a olası saldırısına karşı bu ülkeyi savunacağını ilan etmiş ve Irak'ı oluşturulacak ortak bir güçle denizden ablukaya almaya çalışmıştır²⁰.

Bu arada Türkiye bölgede, geleneksel tarafsızlığından vazgeçerek ambargo ilk uygulayan devletlerden biri olmuştur. Esasında, Irak'ın Kuveyt'i ilhaki ile bozulan bölgesel denge Türkiye'yi birinci derecede etkilememektedir. Çünkü Türkiye'nin Suriye, İran, Suudi Arabistan ve Irak ile bunalım potansiyeli taşıyan ve tırmanan ilişkileri vardır²¹. Ayrıca Türkiye'nin iradesi dışında soruna daha fazla taraflaştırma olasılığı yüksektir. Türkiye, Irak ile ilgili kendisine yapılabilecek baskılarda;

I- ABD Başkanı Bush'un Ulusal Kurtuluş Savaşı'mızı katliam gibi gösteren sözde Ermeni soykırımına ilişkin yaklaşımı,

II- ABD ile Yunanistan arasında imzalanan Savunma İşbirliği Anlaşmasının şekli,

III- Rum Ortodoks Patriği'nin Beyaz Saray'da karşılanış biçimi gibi hususları gözardı etmemesi gerekir. Türkiye'nin Avrupa ve Amerika Birleşik Devletlerine yönelik bir takım beklentilerle ABD'ye destek vermesi Nato yükümlülükleri ile açıklanamaz. Çünkü kriz bölgesi Nato'nun görev alanı dışındadır. Beklentiler karşılığı Türkiye'deki üsleri ABD'nin kullanımına açmak Türkiye'nin çıkarına değildir. Böyle bir durum ise, devletler hukuku açısından Irak için, Türkiye'ye karşı bir savaş nedeni oluşturur. Ayrıca şunu da belirtmekte fayda var, ABD için Ortadoğu'da uzun vadeli mücadelelerde Kürtler her zaman en etkili unsurlardan biri olmuştur. Şöyle ki; 1960-1970'li yıllarda ABD genel politikasına ters düşen Irak'ı dize getirmek için, Kürtlerden faydalanmıştır. Amerika İran Şahı aracılığıyla Barzani'ye büyük bir silah desteği vermiş ve Kürtleri mücadelelerinde desteklemiştir²². Bu hususta da Türkiye dikkatli olmak zorundadır. Türkiye bölgede daha aktif ve yapıcı bir role hazırlanırken, yukarıda da izah ettiği-

19 Genç (1990:5).

20 Genç (1990:5).

21 Genç (1990:5)

22 Birand (1990:7).

miz gibi bölgede bir maceraya girmekten doğal olarak kaçınması gerekir, görüşündeyiz. Çünkü Türkiye'nin Irak krizinden önce, Yunanistan'la Kıbrıs sorunu, Kıta sahanlığı, Fır hattı, Ermeni sorunu, Bulgaristan Türkleri gibi uluslararası platformda öncelikli problemleri vardır. Şu şartlar altında Türkiye'nin Fırat suları ile ilgili sorunu uzun bir süre için ikinci planda kalacak gibi görünmektedir.

V- SONUÇ

Irak; Kuveyt çatışması Ortadoğu'da yepyeni dengelerin, yeni lider ülkelerin ortaya çıkmasıyla Filistin sorununun yeniden değerlendirilmesini gündeme getirecektir. Arapların birlikte hareketi bölünmüştür. Olası bir Irak saldırısına karşı, Suudi Arabistan'a asker göndermiş bulunan Mısır, Suriye ve Fas gibi Arap ülkelerinin Amerika ve körfezdeki monarşilerle işbirliği yapmış olmaları, kriz sonrası dönemde Araplar arası gerginliği büsbütün artıracaktır. Bu gelişmeler şimdiki sesi çıkmayan İsrail'in durumunu güçlendirmiştir.

Amerika Birleşik Devletleri, 2 Ağustos 1990'a kadar hiçbir gerekçeyle Suudi Arabistan'a, Birleşik Arap Emirlikleri'ne ve öteki Körfez ülkelerine bu kadar rahatlıkla yerleşme imkânı bulamazdı. İsrail'de müttefiki ve koruyucusu Amerika'yı hiç beklemediği bir anda yanında bulması, onun bölgede etkinliğinin artmasına sebebiyet verecektir. ABD'nin herhangi bir şekilde Irak'a silahlı müdahalesi krizi tırmandıracaktır. Sovyetler Birliği, soruna öncelikle diplomatik taraf olmakta ve Kuveyt krizi öncesi statükoyu savunmaktadır. Avrupa Topluluğu ülkeleri de, Birleşmiş Milletler kararlarına uyacaklarını açıklamışlardır.

Amerika'nın Irak'a saldırması halinde, genelde tüm Arap ülkelerinin katılacağı bir savaşta, OPEC petrol fiyatlarının uluslararası borsalarda çok yükseleceği kaçınılmazdır. Bu durumda dünyadaki son gelişmeler çerçevesinde, Almanya ve Japonya ekonomileri ağır darbe yerken A.B.D. Alaska'daki petrol stoklarını devreye sokarak büyük avantajlar sağlama olasılığı yüksektir. Dolayısıyla A.B.D. ekonomik rakipleri olan Almanya ve Japonya'ya karşı üstün durumda olacak ve süper güç özelliğini devam ettirecektir. Ayrıca böyle bir savaş, yüksek petrol rezervlerine sahip olan Sovyetler Birliği'nin ekonomisinin düzelmesine de sebep olacaktır. Ayrıca körfez krizinde şunu da gözönünde bulundurmak gerekir; olay Saddam'ın Ortadoğu'dan silinmesine yönelmişse, Saddam Hüseyin ne yapabilir, neler yapamaz bunu saptamak gerekir. Karar vericilerin kararlarında ülkenin sosyo-ekonomik koşulları kadar, karar vericilerin kendi şuuraltı da önemlidir, hususunu gözönünde bulundurarak 10 yaşında okula başlayan, baba-sız büyüyen, kendini büyüten dayısının çok etkisi altında kalan, tutku halinde asker olmayı düşleyen, iktidar olur olmaz kendini general ilan eden, kendi üniforma modelini kendi çizen bir lider neler yapabilir, neler yapamaz bunları da irde-

lemek gerekir. Esasında Saddam'ın kişiliğine şekil veren onun içinde büyüdüğü sevgisiz ve şiddet dolu sosyal ortamdır. Babası onun doğumundan kısa bir süre önce ölmüştür. Saddam 10 yaşına vardığında kendisini okula göndermek istemeyen anne ve üvey babasından kaçarak, dayısının yanına sığındı. Dayısı, İngilizlerden nefret eden bir subaydı. 1941 yılında başarısızlıkla sonuçlanan bir ayaklanmaya katıldığı için orduyla ilişkisi kesilmişti. Dayısının kişiliği ve dış güçlere karşı hınç dolu bakışı, Saddam'ı etkilediği kesindir. Saddam'ın şimdiye kadar gaddarlığını, acımasızlığını gösteren çok örnek vardır. Muhaliflerini nasıl ortadan kaldırdığı, kendi vatandaşlarına nasıl zehirli gaz kullandığı henüz unutulmamıştır. Saddam'ın amacına ulaşmak için her türlü yöntemi kullanmaya müsait Makyavelist bir karakteri vardır. Bu nedenle Saddam, herşeyi yapabilir. Bu gün Irak'ın elinde çok kimyasal silah vardır. Şöyle ki;

Üretilen kimyasal silahlar, onları kullanmaya niyetli tarafların elinde çok etkili ve tehlikeli bir tehdit aracı olabiliyorlar. Nitekim Irak, İran'ı bu silahların etkisiyle ateşkese zorladı. Kuzey bölgelerinde süren Kürt ayaklanmasını da, 1988 yılı başında, Halepçe ve civarı yerleşim birimlerinde 4 bin kişinin ölümüne yol açan gaz bombalarıyla bastırdı. Dünya'yı ağlatan çocuk olarak tanınan Hacı Hacı'nun tipik örneğidir. Irak'ın elinde başlıca üç gaz türü var. Hardal gazı, sarmısak gibi kokan, kalıcı bir bulut gibi havada bir süre asılı duran ve bu süre içinde ciğerleri ve deriyi yakan, su toplamalarına neden olan bir gaz türü. Çok miktarda solunursa öldürücü olan bu gaz, stoku en bol olanı. Sarin gazı, solunum ya da deri yoluyla alınır, sinir sistemini felç ederek insanları birkaç dakika içinde öldürüyor. Tarun gazı da solunum ve deri yoluyla sinir sistemini etkiliyor ama sarinden biraz daha güçsüz. Yine de öldürücü etkisi çok yüksektir.

Bir topyekün savaş olasılığını göz önünde bulunduran Irak bu gaz türlerinden oldukça fazla stoklamış bulunuyor. Üretim de hızla devam ediyor. Bu öldürücü silahları kullanmaktan, hiç çekinmeyeceklerini belirten Saddam Hüseyin'in tehditlerini ciddiye alıp, özellikle Türkiye açısından birtakım tedbirlerin alınması gerekir.

Şayet, Irak Kuveyt'ten çekilmeye yanaşmazsa, başta A.B. Devletleri olmak üzere, bazı müttefiklerinin Irak'a saldırması gündem konusudur.

Amerikalı uzmanlara göre, Amerika, Irak'ın hava kuvvetlerinin büyük bir gücünü, belki tümünü ilk 24 saat içinde yok edebilir niteliktedir. Bu üstün hava gücünü Fransız ve İngiliz uçakları büyük bir olasılıkla İsrail hava kuvvetleri destekleyecektir.

Bu arada, en stratejik hedefler tahrip edilirken, diğer yandan da tank katliamı planlanmaktadır. Bu durumda tankların korunmasından mahrum kalan Irak kara birliklerinin, çöl ortasında tamamen çaresiz kalacakları düşünülüyor. Ayrıca bir ülkenin işgalinin ancak piyade birlikleriyle gerçekleştirilebileceği de

gözden uzak tutulmuyor. Amerika'nın ve müttefiklerinin bölgeye yığdığı kara birlikleri, milyonluk Irak ordusunun karşısında yeterli sayıda değildir. Kara birliklerindeki açığı kapatmak için, yeni cepheler açmayı düşünen A.B.D. bu doğrultuda olmak üzere, uzun bir soğukluktan sonra Suriye ile yakınlaşmakta sakınca görmedi. Diğer olası cephelerin Türkiye ve Ürdün'de açılması konusunda spekülasyonlar yapılıyor.

Türkiye'nin durumu, Körfez'e uzak ülkelerden farklıdır. Bu şartlar altında, Türkiye'nin, bir tecavüz sözkonusu olmadıkça savaşa girmesi maceradır, diyebiliriz.

KAYNAKLAR

Arsel İlhan, Arap Milliyetçiliği ve Türkler, İstanbul, Remzi Kitabevi, 1977.

Aykan Mahmut, Kriz ve dış politika, 19.8.1990 tarihli Milliyet Gazetesi.

Birand M. Ali, A.B.D. Kürtleri Kullanacak mı? 17.8.1990 tarihli Milliyet Gazetesi.

Cumhuriyet Gazetesi, 15.4.1990.

Documents on International Affairs, 1951, p. 65.

Genç Mehmet, Onca sorun varken, 13.8.1990 tarihli Bursa Hakimiyet Gazetesi.

Günver Semih, İngiliz oyununa gelmedik, 21.8.1990 tarihli Tercüman Gazetesi.

Haritalı Ülkeler Almanacağı, İstanbul Milliyet Kültür Yayınları, 1987.

Köni Hasan, Bu cesaret nereden geliyor, 5.8.1990 Milliyet Gazetesi.

Lord Ismay, NATO ilk beş sene 1949-1954 (Çeviren: Suat Bilge) Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1956.

Milliyet Gazetesi 17.8.1990.

Özfatura Necati M., Ortadoğu'da dengeler sarsılıyor, 29.7.1990 tarihli Türkiye Gazetesi.

Sander Oral, Birinci Dünya Savaşı'nın sonundan 1980'e kadar Siyasi Tarih, İmge Kitabevi Yayınları, 1989.